

Zdravlje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

Županijski plan suzbijanja zlouporabe opojnih droga

Renata Hunjadi-Brzović

Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije
Centar za prevenciju i suzbijanje ovisnosti

Pravo na zdrav život je jedno od temeljnih prava koje proizlazi iz Ustava Republike Hrvatske i međunarodnih konvencija i predstavlja pravo pojedinca, a osobito djece, mladeži i obitelji, na zaštitu pred društvenim i drugim okolnostima koje pogoduju zlouporabi opojnih droga. Kako bi se to pravo ostvarilo potreban je cjelokupan angažman svih subjekata u društvu na unapređenju i provedbi programa prevencije ovisnosti, liječenja i rehabilitacije ovisnika, programa pomoći i zaštite obitelji, kao i smanjenje dostupnosti droga na svim razinama, od suzbijanja organiziranog kriminaliteta do ulične redukcije.

Plan suzbijanja zlouporabe opojnih droga donosi se za razdoblje od 2009. do 2012. godine, a njime su preciznije određeni prioriteti, definirani pojedini ciljevi, načini njihova ostvarivanja, rokovi izvršenja i procjena potrebnih financijskih sredstava za navedeno proračunsko razdoblje iz djelokruga mjerodavnih tijela lokalne samouprave, nevladinih organizacija, kao i svih ostalih nositelja na lokalnoj razini. Cilj koji se želi postići efikasno je, koordinirano i sustavno suzbijanje zlouporabe opojnih droga na području Bjelovarsko-bilogorske županije, kao i smanjenje zdravstvenih i socijalnih posljedica zlouporabe droga u društvu, posebice među djecom i mladima.

Na razini županije potrebno je razvijati mrežu različitih programa te usklađivati djelatnosti na području problematike zlouporabe opojnih droga s mjerama na državnoj razini, a radi ostvarivanja glavnih ciljeva Nacionalne strategije: smanjenja ponude i smanjenja potražnje droga. Tako je i ovaj plan rezultat rada različitih institucija i službi koje su uključene u suzbijanje zlouporabe sredstava ovisnosti i obuhvaća konkretne mjere kojima je osnovni cilj unaprjeđenje sveukupnog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga na području županije.

Prioriteti su:

1. unaprijediti mrežu institucija za borbu protiv ovisnosti na lokalnoj razini
2. unaprijediti preventivne programe za djecu i mlade te preventivne programe na radnim mjestima, posebice na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada
3. osnažiti aktivnosti na razini lokalne zajednice, kao i aktivnosti nevladinih organizacija s područja županije
4. pojačati mjere represivnog aparata u sprječavanju dostupnosti droga i suzbijanju zlouporabe droga
5. unaprijediti mjere liječenja, tretmana i resocijalizacije ovisnika
6. provoditi znanstveno stručna istraživanja iz problematike ovisnosti

Sve navedeno nužno je kako bismo se zajedničkim snagama uspješno suprotstavili ovisnosti kao globalnom problemu današnjice, a time pružili pomoć obitelji, unaprijedili mjere zaštite zdravlja djece i mladeži, kao i osigurali prava pojedinca i zajednice za osobnu sigurnost i zaštitu putem smanjenja svih oblika sekundarnog kriminaliteta vezanog uz zlouporabu droga. **Plan suzbijanja zlouporabe sredstava ovisnosti obuhvaća sljedeća područja:**

1. koordinacija – s ciljem unaprjeđenja suradnje među različitim mjerodavnim tijelima kako bi se učinkovito i kontinuirano provodile sve mjere iz Nacionalne strategije i osigurao uravnotežen, integriran pristup problematiki droga.
2. praćenje i informacijski sustav – s ciljem ulaganja dodatnih napora u oblikovanju cjelovitog informacijskog sustava koji bi omogućio praćenje problema ovisnosti na području županije
3. istraživački rad – s ciljem prikupljanja podataka koji mogu pridonijeti sagledavanju razmjera, značajki i kretanja problema ovisnosti na području županije, a osobito obuhvaćanjem rizičnih skupina
4. prevencija ovisnosti među djecom i mladima – kontinuirano educiranje djece i mladih kao i cjelokupne javnosti o štetnom utjecaju droga s ciljem promjene stavova, te podizanje svijesti javnosti o problemu ovisnosti na razini županije
5. prevencija ovisnosti putem mjera zaštite obitelji – osnaživanje obitelji u cjelini i uspostavljanje kvalitetnih odnosa unutar obitelji u cilju prevencije ovisnosti
6. prevencija ovisnosti u odgojno-obrazovnom sustavu – s ciljem zaštite zdrave populacije, prepoznavanja i pružanja pomoći učenicima s rizičnim ponašanjima te stručna pomoć djeci i mladima koji su već počeli konzumirati sredstva ovisnosti
7. prevencija ovisnosti u sustavu zdravstva – sprječavanje nastanka ovisnosti, pravodobno otkrivanje problema zlouporabe te sprječavanje pogoršanja nastale bolesti u svim stadijima, što uključuje sve oblike tretmana, liječenja i rehabilitacije
8. prevencija ovisnosti u lokalnoj zajednici – osigurati jednakomjernu dostupnost različitih programa i sadržaja na cijelom području županije sukladno stvarnim potrebama, a s ciljem smanjenja ponude i potražnje
9. zdravstvena skrb o ovisnicima – s ciljem smanjenja potražnje i štete nastale konzumiranjem sredstava ovisnosti
10. programi rješavanja socijalne problematike – osiguravanje uvjeta za pružanje pravovremene pomoći i eksperimentatorima te pomoć obiteljima kako bi se pravodobno poduzimale mjere zaštite rizične skupine djece i mladeži kao i rizičnih obitelji; rano saniranje neprihvatljivih oblika ponašanja i poduzimanje mjera za zaštitu maloljetnika čiji su roditelji na liječenju
11. suradnja s nevladinim organizacijama uz djelovanje civilnog društva – ojačati partnerski odnos civilnog društva s državnim institucijama i lokalnom zajednicom kroz sudjelovanje civilnog društva u borbi protiv ovisnosti
12. izobrazba – s ciljem kontinuiranog osposobljavanja stručnjaka i drugih osoba koje se bave problemom ovisnosti iz područja zlouporabe sredstava ovisnosti i prevencije.

Nositelji provedbenih aktivnosti i njihovi ciljevi

Aktivnosti definirane planom provode se kroz sustavni i koordinirani rad više institucija. Postavljeni ciljevi ostvaruju se kroz specifične aktivnosti.

1. Županijsko povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Ciljevi: - razvijanje mreže različitih programa sukladno stvarnim potrebama županije

-usklađivanje djelatnosti na području problematike zlouporabe opojnih droga s mjerama na državnoj razini s ciljem ostvarivanja smanjenja ponude i potražnje droga

Provedba obuhvaća:

1. koordinaciju rada svih relevantnih institucija u području suzbijanja zlouporabe sredstava ovisnosti
2. planiranje i raščlambu svih aktivnosti vezanih za problematiku ovisnosti
3. koordiniranje različitih medijskih aktivnosti i javnih manifestacija orijentiranih na podizanje svijesti javnosti o problemu ovisnosti
4. izrada i evaluacija različitih planova, programa i izvješća vezanih za problematiku ovisnosti
5. organiziranje stručnih skupova iz područja ovisnosti

2. Centar za prevenciju i suzbijanje ovisnosti Bjelovarsko-bilogorske županije

Ciljevi: - sagledati veličinu, značajke i kretanje problema zlouporabe sredstava ovisnosti na području županije

- djelotvornije educirati djecu i mlade o štetnom utjecaju sredstava ovisnosti te pomoći u izgradnji pozitivnih životnih vrijednosti

- podizanje svijesti javnosti o razmjerima problema ovisnosti kroz edukacije uz afirmiranje pozitivnih životnih vrijednosti
- osigurati pravovremenu pomoć osobama koje konzumiraju sredstva ovisnosti i njihovim obiteljima
- suradnja s drugim institucijama i udrugama koje se bave problemom zlorabe sredstava ovisnosti

Provedba obuhvaća:

1. sudjelovanje u radu Županijskog povjerenstva za suzbijanje i zlorabu opojnih sredstava
2. istraživanja o uporabi sredstava ovisnosti na području županije
3. objavljivanje rezultata istraživanja u novinama i stručnim časopisima
4. izradu brošura i edukacijskih materijala namijenjenih učenicima, nastavnicima, roditeljima, liječnicima i drugim osobama uključenim u rad s mladima
5. predavanja, radionice, tribine za učenike osnovnih i srednjih škola, roditelje
6. educiranje djelatnika škola, učeničkih domova i ostalih uključenih u rad s mladima
7. savjetodavni rad s korisnicima usluga Centra
8. resocijalizaciju osuđenih ovisnika
9. suradnju s medijima na senzibilizaciji javnosti za problem ovisnosti

3. Liječnici primarne zdravstvene zaštite, psihijatri i liječnici školske medicine

Ciljevi: - osigurati pravovremenu pomoć osobama koje konzumiraju sredstva ovisnosti i njihovim obiteljima

- smanjiti štetu nastalu konzumiranjem sredstava ovisnosti

Provedba obuhvaća:

1. unapređenje prepoznavanja i ranog otkrivanja visokorizične populacije
2. savjetodavni rad, psihoterapija i kontrola apstinencije
3. praćenje, rehabilitacija i nadzor konzumenata i ovisnika u procesu odvikavanja i održavanja
4. nadzor nad provođenjem medikamentozne terapije i terapije metadonom

4. Sustav centara za socijalnu skrb

Ciljevi: - pružanje pomoći i zaštite rizičnim skupinama djece, mladih i njihovim obiteljima

- rano otkrivanje i saniranje poremećaja u ponašanju djece i mladeži
- poduzimanje mjera za zaštitu djece i mladih rizičnog ponašanja
- sudjelovanje u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama

Provedba obuhvaća:

1. sudjelovanje u radu Županijskog povjerenstva za suzbijanje i zlorabu opojnih sredstava
2. poduzimanje mjera obiteljsko pravne zaštite prema rizičnoj skupini djece i mladeži te rizičnim obiteljima
3. provođenje preventivnih aktivnosti, rano otkrivanje eksperimentiranja i izvršenje odgojnih mjera izrečenih mladima
4. savjetodavni rad s obiteljima djece s problemom zlorabe sredstava ovisnosti
5. provođenje projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od oblika odvikavanja i onih u izvanbolničkom tretmanu
6. podizanje znanja i kompetencija djelatnika Centra za socijalnu skrb
7. informiranje i edukacija korisnika usluga Centra o opasnostima zlorabe opojnih droga

5. Obiteljski centar

Ciljevi: - provedba primarne i sekundarne prevencije ovisnosti djece i mladih putem mjera zaštite djece, mladih i obitelji (poticanje i jačanje odnosa unutar obitelji)

- edukacijske aktivnosti usmjerene prema djeci, mladima i njihovim roditeljima s ciljem izgradnje pozitivnih vrijednosnih sustava djece i mladih te ukazivanja na negativne posljedice konzumacije sredstava ovisnosti,
- osiguravanje pravovremene pomoći osobama koje konzumiraju sredstva ovisnosti i njihovim obiteljima (uputiti ih u adekvatan tretman, obitelji pružiti podršku)
- ostvarivanje suradnje s drugim ustanovama, institucijama i udrugama koje se bave problemom zlorabe sredstava ovisnosti

Provedba obuhvaća:

1. obrađivanje problema ovisnosti kroz radionice poticajnog roditeljstva
2. fokus grupe mladih
3. predavanja za srednjoškolsku populaciju
4. senzibilizaciju javnosti kroz predavanja i tribine na temu ovisnosti
5. izradu edukacijskih materijala za djecu, mlade i njihove roditelje
6. suradnju s medijima

6. Policijska uprava Bjelovarsko-bilogorska

Ciljevi: - suzbijanje kriminaliteta opojnih droga

- smanjenje ponude (dostupnosti) opojnih droga
- smanjenje potražnje za opojnim drogama

Provedba obuhvaća:

1. sudjelovanje u radu Županijskog povjerenstva za suzbijanje i zlorabu opojnih sredstava
2. edukaciju nastavnika i roditelja u odgojno-obrazovnim ustanovama
3. sprječavanje i otkrivanje nelegalne proizvodnje opojnih droga i otkrivanje prekursora
4. provođenje mjera na smanjenju dostupnosti droga i krijumčarenja droga
5. kontrolu sudionika u prometu na prisutnost opojnih droga u organizmu
6. praćenje stanja i kretanja kriminaliteta zlorabe opojnih droga
7. provođenje kontrole unosa opojnih droga u zatvor
8. suradnju s medijima s ciljem upoznavanja javnosti s poduzetim mjerama

Provedbu aktivnosti iz ovog plana vrednuje Povjerenstvo za suzbijanje zlorabe opojnih droga Bjelovarsko-bilogorske županije i sukladno potrebama predlaže izmjene ili dopune plana.

Literatura:

1. Nacionalna strategija suzbijanja zlorabe opojnih droga u RH za 2006. - 2012. godinu
2. Akcijski plan suzbijanja zlorabe opojnih droga na području Bjelovarsko-bilogorske županije za razdoblje 2009. - 2012. godine

Kontakt:

Renata Hunjadi-Brzović, prof. psihologije
Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije
Centar za prevenciju i suzbijanje ovisnosti
Bjelovar, Matice Hrvatske 15
telefon: 043/247-244
e-mail: renata.hunjadi.brzovic@gmail.com